АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

DOI: 10.34015/2523-4552.2019.4.06
УДК 351.741:342.7:042.75

Танько А. В.,
кандидат юридичних наук,
докторант відділу організації
освітньо-наукової підготовки
Харківського національного
університету внутрішніх справ
ORCID: 0000 0001 8425 2202

ЛЮДИНОЦЕНТРИСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДЯНАМИ

У статті обґрунтовано необхідність поглибленої розробки людиноцентриського підходу до організації продуктивної взаємодії Національної поліції з громадянами України як орієнтиру для розгортання демократичних процесів у сучасному суспільстві. Здійснено науково-методологічне обґрунтування нового – людиноцентриського – підходу до організації діяльності правових структур й, безпосередньо, їх співробітників, що пов'язаний з визнанням прав і свобод людини та громадянина найвищою людською цінністю та пріоритетом у питаннях захисту людської гідності і недоторканості.

Ключові слова: Національна поліція України; соціально-правова взаємодія; людиноцентриський підхід; поліцейські послуги; межі правового впливу.

В статті обоснована необхідність углубленной разработки человекоцентристского подхода к организации продуктивного взаимодействия Национальной полиции с гражданами Украины как ориентира для развертывания демократических процессов в современном обществе. Осуществлено научно-методологическое обоснование нового – человекоцентристского – подхода к организации деятельности правовых структур и, непосредственно, их сотрудников в контексте прав и свобод человека и гражданина как высшей ценности и приоритета в вопросах защиты человеческого достоинства и неприкосновенности.

Ключевые слова: Национальная полиция Украины; социально-правовое взаимодействие; человекоцентристский подход; полицейские услуги; пределы правового воздействия.

Постановка проблеми. В умовах наближення правового поля України до європейських вимог зростає потреба у виробленні і застосуванні державою дієвих механізмів

забезпечення й захисту прав і свобод людини та громадянина, модернізації діяльності державних структур, що безпосередньо створені з метою встановлення і підтримання порядку

у правовій державі. Центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, є Національна поліція України.

У своїй діяльності Національна поліція України спирається на Конституцію України, керується міжнародними документами, ратифікованими в Україні, законами України «Про Національну поліцію», «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських», актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими документами.

Специфіка діяльності такої правової структури, як Національна поліція України полягає у тому, що різні її сфери функціонують залежно від потреб окремих громадян чи соціальних груп та, як правило, у безпосередньому тісному контакті з ними, а, відповідно, від якості взаємодії поліції з громадянами залежить ефективність правозахисної діяльності. Така взаємодія є доволі складною, оскільки відбувається на надособистісному рівні і є взаємодією держави (певної її інституції) та окремих громадян (соціальних груп), а також міжособистісному, передбачаючи безпосереднє спілкування в системі «надавач правових послуг – клієнт».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У соціально-філософському і соціологічному контексті методологічні основи для дослі-

дження проблематики соціальної взаємодії закладені у класичних теоріях Р. Арона, П. Бергера, Р. Будона, М. Вебера, Ю. Габермаса, Е. Гідденса, Е. Гуссерля, Е. Дюркгейма, О. Конта, Т. Лукмана, Р. Мертон, Ч. Міллза, Т. Парсонса, К. Роджерса, С. Рубінштейна, Ф. Теніса, М. Фуко, А. Шюца та ін.

Дослідження значущості поняття «взаємодія» для розуміння розвитку людини як суспільної істоти в контексті сучасних тенденцій гуманізації суспільства репрезентовано у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників (В. Абушенко, Г. Аріна, Т. Березіна, А. Брушлінський, Т. Васильєва, Е. Галажинський, О. Круглов, В. Нікітіна, Н. Отрешко, К. Пігров, О. Родионов, П. Тіщенко, М. Чистанов, І. Шмерліна та ін.). Гуманістичні основи міжособистісної взаємодії на основі людиноцентриського підходу ґрунтовно розроблено в психолого-педагогічному контексті, зокрема при обґрунтуванні проблеми особистісно-орієнтованого навчання (О. Абульханова-Славська, І. Бех, О. Киричук, О. Кононко, М. Левківський, І. Якиманська та ін.).

У правовому аспекті проведено численні фундаментальні та прикладні дослідження (В. Авер'янов, В. Андрейцев, О. Бандурка, В. Бесчасний, О. Безпалова, Ю. Битяк, І. Бородін, С. Благовісний, А. Васильєв, В. Вознюк, В. Горбатенко, А. Заєць, М. Козюбра, О. Копиленко, А. Колодій, В. Кравченко, О. Негодченко, Н. Нижник, Р. Павленко, М. Панов, В. Погорілко, П. Рабінович, К. Роде, С. Рябов, В. Селіваненко, О. Скрипнюк, В. Тихий, Р. Ціппеліус, І. Шапіро, В. Шаповал, Ю. Шемшученко та ін.), в яких репрезентовано концепції, теорії й існуючі практики соціально-

правової взаємодії людини і держави у різних суспільствах, проаналізовано види і форми забезпечення й захисту прав і свобод людини та громадянина, соціальну взаємодію розглянуто як підґрунтя для розбудови демократичного, громадянського суспільства, дійсно справедливої нормативно-правової системи держави.

Разом із доволі повною вивченістю сутності та значення соціальної взаємодії, за умов реформування соціально-правової системи України, посилення суспільної уваги до захисту прав і свобод людини, суттєвого поглиблення й локалізації потребує розуміння базових підходів, теорій і концепцій взаємодії між окремими інституціями держави і людиною, зокрема, між представниками національної поліції і громадянами.

На жаль, сьогодні правоохоронній системі України усе ще певним чином притаманна надмірна орієнтованість на карні заходи, непрозорість, складність передбачених механізмів отримання соціально-правових послуг громадянами, що не лише негативно впливає на якість взаємодії цієї державної структури з громадянами, але й, у цілому, знижує авторитет служби національної поліції в суспільстві.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування людиноцентричного підходу як основи для організації продуктивної взаємодії національної поліції з громадянами України в умовах посилення уваги держави до захисту прав і свобод людини.

Виклад основного матеріалу. Проблеми визнання, забезпечення й захисту прав та свобод людини і громадянина постійно перебувають

у колі уваги державних органів влади, зважаючи на те, що встановлення і дотримання правових норм у суспільстві знаходиться в їхній компетенції та становить їх найважливіший конституційний обов'язок (ст. 3 Конституції України) [1].

Важлива роль у цьому процесі належить органам внутрішніх справ, зокрема поліції, яка, будуючи різноманітні соціально-правові відносини з представниками суспільства, орієнтована у цій сфері на вирішення цілого комплексу завдань і функцій (напрямків діяльності).

Разом з цим, фактично ситуація складається так, що на практиці у роботі всієї системи, а також у конкретних ситуаціях і локальних діях представників правопорядку все ще відстежується проблематичність та неповнота нормативно-правової регламентації щодо взаємодії з населенням у контексті задоволення потреб й усунення несприятливих обставин, що виникають не лише як наслідок недосконалості механізмів соціально-правового захисту населення, а, радше, як результат недостатньої розробленості загальних підходів до регламентації комунікативно-правової компетенції представників силових структур.

Відзначимо, що традиційно, ще з радянських часів, робота правозахисних структур в Україні будувалася за принципом силового карального впливу на населення. Відповідно взаємовідносини між цими соціальними інституціями і громадянами ґрунтувалися на контролі за дотриманням встановлених державою правил без урахування інтересів людини.

На думку Ю. Білої-Тюріної, методи адміністративно-правового ре-

гулювання послуг Національної поліції й сьогодні характеризуються збереженням засад імперативності навіть у відносинах, заснованих на договорі, що особливо актуалізує пошук нових підходів і методів взаємодії поліції з приватними особами, місцевою громадою, громадянським суспільством у цілому [2, с. 6].

Очевидно, що за сучасних умов зверхні стосовно до людини, наративні механізми державного керування та соціального контролю, дієві в умовах тоталітарної держави – Радянського Союзу, у складі якої в минулому була Україна, втратили свою актуальність й з точки зору світової спільноти вважаються дискримінаційними щодо прав і свобод людини.

У зв'язку з необхідністю наближення рівня соціально-правового захисту населення до світових вимог, українською державою реалізовано суттєві кроки щодо встановлення правових основ життєдіяльності в усіх сферах життя. На нормативно-правовому рівні ці кроки пов'язані з визнанням прав і свобод людини та громадянина найвищою людською цінністю та пріоритетом у питаннях захисту людської гідності і недоторканості. Зокрема, обов'язком держави проголошено забезпечення прав і свобод людини (ст. 3 Конституції України), її державна політика спрямована на недопущення дискримінації щодо осіб, незалежно від певних ознак – раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак (Закон України «Про засади запобігання та протидію дискримінації в Україні» від 06.09.2012 р.).

На організаційно-виконавчому рівні перебудова концепції соціально-правового захисту населення України пов'язана з реформуванням діяльності державних структур, що безпосередньо забезпечують підтримання порядку в державі, таких, як, наприклад, Національна поліція України, судова система, система виконання покарань тощо. Щодо останньої, відзначимо, наприклад, що в Україні затверджено низку документів і реалізовано конкретні реформаторські дії щодо переорієнтування пенітенціарної системи України на беззаперечне дотримання прав людини та громадянина і гуманізацію кримінального-виконавчого механізму тощо [3].

У цьому ж русі Законом «Про Національну поліцію» (2015) [4] діяльність зазначеної державної структури було переорієнтовано на забезпечення соціально-правового захисту прав та інтересів громадян України. Реформаторські зміни торкнулися й інших державних органів і структур, що забезпечують соціально-правовий захист населення України. Відповідно, можемо стверджувати, що тенденція гармонізації системи соціально-правового захисту України до ЄС стандартів, гуманізації і демократизації вітчизняного соціально-правового простору має всеохоплюючий загальний характер та потребує вироблення і науково-методологічного обґрунтування нових підходів до організації діяльності правових структур й, безпосередньо, їх співробітників.

Одним із таких стрижневих підходів, що сьогодні лише починають розроблятися в соціально-правовому контексті, є людиноцентристський. Людиноцентризм є світоглядною

концепцією, що стала домінантною в розвитку світової спільноти в другій половині й особливо наприкінці ХХ століття. Актуалізація людиноцентристської парадигми, яка була орієнтована на вивільнення творчого потенціалу людини від диктату промислового соціуму, нав'язаних ним шаблонів поведінки і споживацької ідеології, відбулася саме у період постіндустріальної фази розвитку суспільства [5, с. 241]. Найбільш суттєво ця парадигма торкнулася освітньої галузі, що зумовило посилення людиноцентристського, ціннісно-світоглядного аспекту педагогічної думки, орієнтування освіти на надання ціннісно закарбованих знань, які мають не стільки інформаційний характер, скільки спрямовуються на формування особистості [5, с. 259].

Разом з цим, людиноцентристська концепція почала поширюватися і на інші сфери суспільного життя. Погоджуючись з твердженням Я.Мельника й поширюючи його на всю соціально-правову сферу, наголосимо, що через правосуддя, яке в епоху цивілізованого підходу до розуміння та ставлення до прав людини, поваги до її свободи та інтересів, і справді, стане спроможним забезпечити панування верховенства права, відновить справедливість, віру у права і свободи людини, сприятиме захисту та встановленню охорони людиноцентристських ідей та цінностей [6, с. 18].

На необхідності впровадження людиноцентристської парадигми для формування системи правової безпеки людини, дотримання принципів правовладдя і народовладдя наголошує А.Лобода, розробляючи модель системного виміру правової безпеки особи, одним з важливих

складників якої є аксіологічний, ґрунтований на принципах людиноцентристської взаємодії всіх суб'єктів і об'єктів правового захисту [7, с. 11].

Очевидно, що для ефективного вирішення професійних завдань діяльність Національної поліції має здійснюватися в тісному співробітництві та взаємодії з населенням, територіальними громадами й інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і враховувати необхідність вирішення потреб різних соціальних груп на засадах забезпечення прав і свобод людини в Україні, підтримання стану безпеки і захищеності у суспільстві. Разом з тим, стає очевидним, що «захищеність» як певний стан знаходиться у прямій залежності від процесів, тобто процедур правового захисту та механізмів їх реалізації. З іншого боку необхідно відходити від суто правового розуміння феномену безпеки як «суб'єктивного колективного (чи то одноособового) права», а сприймати його ширше – як безпеку об'єктивного права, правової доктрини і концепції загалом [7, с. 11].

Відповідно, посилаючись на думку Ю.Оборотова, зазначимо, що людиноцентризм має стати основною ідеєю вдосконалення правової системи, системи, яка б спроможна була забезпечити реалізацію верховенства права, його панування в людиноцентристському сенсі взаємовідносин у суспільстві, державі [8, с. 4]. Наголосимо, що у своїй діяльності поліція саме й керується принципом верховенства права, зміст якого розкрито у приписах частини 1 статті 6 Кодексу адміністративного судочинства України [9], відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та

визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Як наголошує Т. Фулей, – важливо усвідомлювати, що принцип верховенства права охоплює не лише змістовний аспект (правових відносин між людиною і державою на засадах визнання людини вищою соціальною цінністю), але й процедурний аспект, який базується на вимогах відповідності правотворчої та правозастосовної практики певним стандартам, як-от: заборона зворотної дії закону, вимога ясності та несутеречливості закону; вимога щодо однакового застосування закону та ін. [10, с. 10].

Принцип верховенства права застосовується органами поліції з урахуванням практики Європейського суду з прав людини з опорою на міжнародні рішення і документи. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію» у своїй роботі дійшла висновку, що повна реалізація прав людини і основоположних свобод, гарантованих Європейською конвенцією про права людини та іншими національними і міжнародними документами, має за необхідну основу існування мирного суспільства, яке користується перевагами порядку та публічної безпеки. Ураховуючи те, що у зв'язку з цим поліція відіграє життєво важливу роль в державному правоустрої, що до неї часто звертаються з проханням втрутитися в небезпечних для її службовців обставинах, і що їх обов'язки стають дедалі складнішими, якщо правила поведінки її службовців не будуть достатньо точно визначені [11, с. 582]. В Україні під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод люди-

ни, гарантованих Конституцією та законами держави, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації [4].

Людиноцентристський підхід у діяльності Національної поліції забезпечує природне право кожного індивіда – право на життя, так само і права на свободу, гідність особи, особисту недоторканність [12, с. 27–28]. Згідно з поглядом, за яким держава створена і функціонує для людини, а не навпаки, усі мають право на реалізацію природних й невід'ємних характеристик людини, її найважливіших духовних потреб. Як підкреслює В. Ільницький, у правовій державі діяльність поліції завжди повинна проводитися у відповідності з національним правом і міжнародними стандартами, визнаними країною. Законодавство про поліцію повинно бути доступним для громадськості, достатньо зрозумілим і точним, та, за необхідності, супроводжуватися чітким підзаконним регулюванням, яке також повинно бути доступним для громадськості. На персонал поліції повинно поширюватися таке саме законодавство, що й на звичайних громадян, і винятки можуть бути виправдані тільки з причин належної роботи поліції в демократичному суспільстві [11, с. 582].

Саме у роботі поліції, порівняно з іншими структурами держави, вирішується найбільша кількість питань, пов'язаних із забезпеченням прав і свобод людини. Адміністративно-правове регулювання послуг, що надаються Національною поліцією, є процесом цілеспрямованого впливу норм адміністративного права на відносини, що виникають, зміню-

ються або припиняються під час надання Національною поліцією професійних правоохоронних, адміністративних, інформаційних або соціальних послуг. Ефективність такого впливу визначається наявністю збалансованого механізму – сукупності необхідних і достатніх елементів, а також методів і форм їх взаємодії у ході реалізації [2, с. 191–192]. Тож поліцейські структури безпосередньо перебувають у полі уваги громадян, які з власного життєвого досвіду можуть судити про якість забезпечення державою правозахисних послуг. Саме від ефективності роботи поліції залежить ефективність забезпечення прав і свобод громадян у різних галузях життєдіяльності суспільства.

За Законом «Про Національну поліцію» [4], відповідно до розмаїття суспільних відносин, що виникають у сфері діяльності поліції з охорони й захисту прав і свобод людини, відрізняються й її структури: складові частини (підрозділи, організації та служби), що мають різні повноваження (карний розшук, кримінальна розвідка, боротьба зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, спеціальної поліції, поліції особливого призначення), форми і методи роботи, процедури, функції, види діяльності (адміністративна, кримінально-процесуальна, оперативно-розшукова та ін.). Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

На нашу думку, наукові погляди на правовий аспект соціальної взаємодії (М. Придворов, В. Трофімов), згідно з якими вона поділяється на два типи – конфлікт (взаємодія в межах боротьби відносин, змагальності) та співпраця, відповідають двом основним напрямам взаємодії поліції з населенням, що забезпечують правовий захист і соціально-правове забезпечення. Правовідносини в межах конфлікту та співпраці демонструють соціальну інтерактивну обумовленість правових норм. Так, для спільноти із конкуруючими інтересами соціальна взаємодія зі службою поліції відзначає якість імперативних правових норм, забезпечуючи соціальну співпрацю в межах правового поля; спільноти з кооперуючими інтересами звертають увагу на якість диспозитивних правових норм із перспективними межами співпраці [13, с. 255].

Велике значення в дотриманні достатнього балансу між цими видами взаємодії відіграє такий феномен, як «межі правового впливу». За А. Денисовою, це умовні граничні характеристики дії права, що формуються в процесі взаємодії права із соціальними суб'єктами, сприймаються та усвідомлюються ними, а також отримують свій прояв у реальних та потенційних можливостях права впливати на суб'єктивні інтереси, соціальні суб'єкти та суспільні відносини в цілому [14, с. 38–39]. Межі правового впливу позначають широку соціальну сферу, яку охоплюють компетенції поліцейської діяльності, яка, проте, має не безмежний характер, а обмежується певними рамками, що пов'язані із самою сутністю та призначенням цієї соціальної структури.

Суттєво, що межі правового впливу формуються в процесі взаємодії права із соціальними суб'єктами, залежать від суб'єктивних інтересів, прав, свобод людини, суб'єктивного світосприйняття, правосвідомості, правової культури суб'єкта. Їх обсяг залежить від пріоритетності суб'єктивних інтересів. [14, с. 38–39].

Зміни в методах адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції як сервісної інституції відбиваються у способах визначення прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, що при цьому виникають. Права й обов'язки органів, структурних підрозділів та посадових осіб Національної поліції як обов'язкових суб'єктів правовідносин з надання послуг визначаються методами уповноваження і заборон. Для більшості послуг, встановлені межі мають фіксувати достатню варіативність поведінки, за виключенням адміністративних послуг, в яких доцільним є використання методів, що забезпечують прийняття дуальних рішень. Для приватних суб'єктів відносин з надання послуг Національною поліцією особливості способів визначення їхніх прав і обов'язків характеризуються: розширенням використання методу заохочення; упровадженням методу взаємодії [2, с. 115–116].

Зазначимо, що в контексті реалізації людиноцентристського підходу до організації правового захисту населення держави, зокрема діяльності органів поліції, важливим напрямом стає правова просвіта й пропаганда верховенства права серед населення. На думку О. Бандурки, в умовах національно-культурного відродження України, створення

правової держави та демократичного суспільства, інтеграції в європейське і світове співтовариство проблема правового виховання населення набуває найбільш суттєвого значення [15, с. 5]. Відповідно можемо стверджувати, що правова просвіта й пропаганда верховенства права серед населення стають сьогодні актуальними шляхами забезпечення прав і свобод людини як пріоритету функціонування правової держави і таких її інституцій як Національна поліція.

Висновки. Отже, у процесі дослідження проблеми обґрунтування людиноцентристської концепції як основи для організації продуктивної взаємодії національної поліції з громадянами України в умовах посилення уваги держави до захисту прав і свобод людини, дійшли висновків, що:

- робота правозахисних структур в Україні до останнього часу будувалася за принципом домінування структури над людиною, їх взаємовідносини ґрунтувалися на контролі за дотриманням встановлених державою без урахування інтересів людини правил. Ще й сьогодні, унаслідок недостатньої розробленості загальних підходів до регламентації комунікативно-правової компетенції представників силових структур, існує проблематичність у питаннях соціально-правової взаємодії служби Національної поліції з населенням. Разом з цим, за сучасних умов наративні механізми державного керування та соціального контролю, дієві в умовах тоталітарної держави, втратили свою актуальність й з точки зору світової спільноти вважаються дискримінаційними щодо прав і свобод людини;

- суттєвим викликом реформування діяльності Національної поліції є наближення рівня соціально-правового захисту населення до світових вимог. На нормативно-правовому рівні подібні реформаторські кроки мають всеохоплюючий загальний характер, торкаючись усіх сфер державного функціонування у царині соціально-правового захисту населення України, й потребує науково-методологічного обґрунтування нових підходів до організації діяльності правових структур й, безпосередньо, їх співробітників, що пов'язані з визнанням прав і свобод людини та громадянина найвищою людською цінністю та пріоритетом у питаннях захисту людської гідності і недоторканості;

- однією з базових основ перебудови діяльності Національної поліції, створення та розвитку такої моделі надання поліцейських послуг населенню України, яка відповідає вимогам соціальної політики держави та сучасним концептуальним вимогам до забезпечення прав і свобод людини – є добре досліджений у контексті організації соціальної взаємодії в освітній сфері – людиноцентристський підхід. Завдяки його втіленню встановлення гуманістичних, людиноцентристських, партнерських взаємин у сфері соціально-правового захисту стає однією з найважливіших ознак соціальної взаємодії як того вимагають цінності людиноцентрованої діяльності Національної поліції;

- важливим принципом людиноцентристського підходу є принцип верховенства права, відповідно до якого держава створена і функціонує для людини, а не навпаки, оскільки людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Втілення цього принципу й людиноцентристського підходу у діяльності Національної поліції забезпечує природне право кожного індивіда на реалізацію природних й невід'ємних характеристик людини, її найважливіших духовних потреб – на життя, свободу, гідність особи, особисту недоторканність;

- діяльність поліції здійснюється на засадах партнерства, в тісній співпраці з людиною та громадою і спрямована на задоволення їхніх потреб. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

Подальшими напрямками перспективних досліджень є поглиблене вивчення різновидів соціально-правової взаємодії (взаємодія в межах конфлікту та в межах співпраці), розкриття сутності феномену «межі правового впливу» й визначення його ролі у взаємодії Національної поліції з населенням, обґрунтування і розробка методологічної основи адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції як сервісної інституції тощо.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 22.10.2019).

2. Біла-Тюріна, Ю. З. (2019). *Адміністративно-правове регулювання послуг, що надаються Національною поліцією України*. (Дис. канд. юрид. наук). Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса.
3. Концепція реформування (розвитку) пенітенціарної системи України. (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/> (дата звернення: 22.10.2019).
4. Про Національну поліцію (2015). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/> (дата звернення: 22.10.2019).
5. Кремень, В., Левовицький, Т., Огнев'юк, В. & Сисоєва, С. (Ред.). (2013). *Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія*. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС».
6. Мельник, Я. Я. (2018). *Безпека цивільного процесу: теоретико-правовий концепт*. Київ: «Четверта хвиля».
7. Лобода, А.М. (2013). *Правова безпека особи в сучасній Українській державі (теоретико-правове дослідження)*. (Дис. канд. юрид. наук). Національна академія внутрішніх справ. Київ.
8. Оборотов, Ю. М. (2003). *Традиції та новації в правовому розвитку: загальнотеоретичні аспекти* (Дис. док. юрид. наук). Одеська національна юридична академія. Одеса.
9. Кодекс адміністративного судочинства України (2005). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t05> (дата звернення: 14.11.2019).
10. Фулей, Т. І. (2015). *Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя*. Київ.
11. Ільницький, В. О. (2016). Європейський досвід правового регулювання адміністративно-процесуальної діяльності органів Національної поліції. *Молодий вчений*. № 12, 581–587.
12. Кожан, В. В. (2016). *Особисті права людини: загальнотеоретична характеристика*. (Автореф. дис. канд. юрид. наук). Національний університет «Львівська політехніка». Львів.
13. Придворов, Н. А. & Трофимов, В. В. (2012). *Правообразование и правообразующие факторы в праве*. Москва: Норма.
14. Денисова, А. М. (2012) Сфера та межі правового впливу : аспекти взаємодії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету серія «Право»*, 19. 37–39.
15. Гетьман, А. П., Герасіна, Л. М. & Данильян, О. Г. (Eds.). (2010). *Правове виховання в сучасній Україні*. Харків : Право.

References

1. Bila-Tyurina, Yu. Z. (2019). *Administrativno-pravove reguluvannya poslug, sho nadayutsya Nacionalnoyu policiyeyu Ukrayini*. (Dis. kand. yurid. nauk). Nacionalnij universitet «Odeska yuridichna akademiya». Odesa [in Ukrainian].
2. Kremen, V., Levovickij, T., Ogniev'yuk, V. & Sisoyeva, S. (Red.). (2013). *Osvitni reformi: misiya, dijsnist, refleksiya*. Kiyiv: TOV «Vidavniche pidpriyemstvo «EDELVEJS» [in Ukrainian].
3. Melnik, Ya. Ya. (2018). *Bezpeka civilnogo procesu: teoretiko-pravovij koncept*. Kiyiv: «Chetverta hvilya» [in Ukrainian].
4. Loboda, A. M. (2013). *Pravova bezpeka osobi v suchasnij Ukrayinskij derzhavi (teoretiko-pravove doslidzhennya)*. (Dis. kand. yurid. nauk). Nacionalna akademiya vnutrishnih sprav. Kiyiv [in Ukrainian].
5. Oborotov, Yu. M. (2003). *Tradiciyi ta novaciyi v pravovomu rozvitku: zagalnoteoretichni aspekti* (Dis. dok. yurid. nauk). Odeska nacionalna yuridichna akademiya. Odesa [in Ukrainian].

6. Fulej, T. I. (2015). *Zastosuvannya praktiki Yevropejskogo sudu z prav lyudini pri zdijsnenni pravosuddya*. Kiyiv [in Ukrainian].
7. Il'nickij, V. O. (2016). Yevropejskij dosvid pravovogo reguluvannya administrativno-procesualnoyi diyalnosti organiv Nacionalnoyi policiyi. *Molodij vchenij*. № 12, 581–587 [in Ukrainian].
8. Kozhan, V. V. (2016). *Osobisti prava lyudini: zagalnoteoretichna charakteristika*. (Avtoref. dis. kand. yuridich. nauk). Nacionalnij universitet «Lvivska politehnika». Lviv [in Ukrainian].
9. Pridvorov, N. A. & Trofimov, V. V. (2012). *Pravoobrazovanie i pravoobrazuyushie faktory v prave*. Moskva: Norma [in Russian].
10. Denisova, A. M. (2012) Sfera ta mezhi pravovogo vplivu : aspekty vzayemodiyi. *Naukovij visnik Uzhgorodskogo nacionalnogo universitetu seriya «Pravo»*, 19. 37–39 [in Ukrainian].
11. Getman, A. P., Gerasina, L. M. & Danilyan, O. G. (Eds.). (2010). *Pravove vihovannya v suchasnij Ukraini*. Harkiv: Pravo [in Ukrainian].

A. Tanko, PhD in Law, Doctoral Student of the Kharkiv National University of Internal Affairs

ORCID: 0000 0001 8425 2202

Human-centric interaction concept of National Police with citizens

The article substantiates the need for profound development of a human-centric approach to organizing productive interaction of the National Police with Ukrainian citizens as a road map for the unfolding of democratic processes in modern society.

It is determined that the work of human rights authorities in Ukraine until recent times based on the concept of public control over the observance of the rules set by the state by citizens without considering the interests of the individual. Even today, due to the lack of elaboration of new approaches to the regulation of the communicative-legal competence of the representatives of law enforcement agencies, there are problems in the issues of social and legal interaction of the National police with the population.

Specificity of the national polity of Ukraine is based on the fact that the other areas of activity are inseparably dependent on the needs of the population of social groups. The police service is available to people without contact. For the sake of cooperation with the populace to lay down the effectiveness of legal due diligence. Such interaction is quite pleasing, the fragments of competition are governed by the social security institutes and the community, and also the regular service is uninterrupted. The Police Service works in close contact with people. The effectiveness of human rights activities depends on the quality of police interaction with citizens. Such interaction is quite complicated, because it occurs at the state level and is the interaction of social institutions and individual citizens, as well as at the interpersonal level in the form of direct communication in the system «legal service provider – client».

The scientific and methodological substantiation of the new human-centric approach to the organization of legal authorities' activity, directly, of their employees, relates to the recognition of the rights and freedoms of the person and the citizen with the highest human value and priority in the issues of human dignity and integrity protection. The implementation of the human-centric approach in the activities of the National police ensures the natural right of every individual to realize the natural and essential characteristics of a person, his most important spiritual needs – to life, liberty, personal dignity, and personal integrity. It is determined that police activities are carried out on the basis of partnership, in close cooperation with the individual and the community and aimed at meeting their needs, considering the limits of legal influence, applying new methods of interaction between the police as a service institution and recipients of services – citizens, focusing on the level of public confidence to the police as the main criterion for evaluating the activities effectiveness of authorities and departments of their legal structure.

Keywords: *National police of Ukraine; social-legal interaction; human-centric approach; personal rights and freedoms; police services; limits of legal influence.*